

Sygn. akt XI GC 854/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

S., dnia 2 lutego 2021 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie, Wydział XI Gospodarczy,

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Dariusz Plewczyński

Protokolant: Agata Trawka

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2021 r. w Szczecinie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) w V. (Norwegia)

przeciwko (...) spółce akcyjnej w S.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej (...) spółki akcyjnej w S. na rzecz powódki (...) w V. (Norwegia) kwotę 25010 zł (dwadzieścia pięć tysięcy dziesięć zł) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 15 lipca 2020 r. do dnia zapłaty,

II. oddała powództwo w pozostałym zakresie,

III. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 4868 zł (cztery tysiące osiemset sześćdziesiąt osiem zł) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt XI GNc 1970/20

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 27 lipca 2020 r. (...) w V. (Norwegia) wniosła przeciwko (...) spółce akcyjnej w S. o zapłatę kwoty 25 322,62 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od kwoty 25 010 zł od dnia 15 lipca 2020 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu, powódka wskazała, iż strony zawarły szereg umów subsydiarnych w związku z realizacją projektu generalnego polegającego na remoncie statku. Pozwana zleciła ustnie powódcy wykonanie usług demontażowych na statku za stawkę godzinową w wysokości 95 zł. Powódka wykonała umowę, wobec czego dnia 7 lipca 2020 r. wystawiła na rzecz pozwanej fakturę VAT nr (...) na kwotę 25 010 zł brutto, z terminem płatności do dnia 14 lipca 2020 r. Mimo upływu terminu płatności i skierowanego wezwania do zapłaty pozwana nie spełniła roszczenia.

Na dochodzoną pozwem kwotę, składa się kwota należności głównej w wysokości 25 010 zł oraz kwota stanowiąca równowartość kwoty 70 euro tj. 312,62 zł tytułem rekompensaty za koszty odzyskiwania należności.

Nakazem zapłaty z dnia 3 sierpnia 2020 r. Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W przepisany terminie pozwana wniosła sprzeciw od ww. nakazu zapłaty, zaskarżając nakaz w całości, wnosząc o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu sprzeciwu, pozwana podniosła zarzut bezzasadności powództwa, nieistnienia roszczenia oraz niewykazania roszczenia co do wysokości podnosząc, iż wykonane przez powódkę prace nie były przedmiotem umowy. W przypadku powstania

konieczności wykonania prac dodatkowych, strony miały uzgodnić na piśmie pod rygorem nieważności wykonanie tych prac. W niniejszej sprawie taka pisemna umowa nie została zawarta.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 9 marca 2018 r. (...) spółka akcyjna w S. zawarła z (...) w T. (Norwegia) w odpowiedzi na ofertę powódki z dnia 31 stycznia 2018 r. umowę o prace naprawcze nr (...).

Początkowa oferta budżetowa projektu (...) lub (...) obejmowała cenę 4 446 100 zł i dotyczyła:

- 2 355 300 zł tytułem cen materiałowych;
- 194 000 zł tytułem kosztów usunięcia starego sprzętu (rozbiórki ścian, mebli, sufitów, usuwanie izolacji, zrywanie podłogi, usuwanie wykładzin PCV, usuwanie wylewek betonowych);
- 1 896 800 zł tytułem kosztów wykonania, prac instalacyjnych.

Wpłaty zaliczek materiałowych:

- 50 % na rozpoczęcie prac;
- 25 % po ukończeniu izolacji;
- 25% po wykonaniu ścian i sufitów.

Wypłata za wykonaną pracę

- punkt 2 po usunięciu wszystkich starych materiałów i przygotowaniu do piaskowania lub malowania,
- punkt 3;
- 50% po wykonaniu ścian, sufitów, rozpoczęciu instalacji mebli;
- 50% po zakończeniu projektu.

Powódka nie wniosła żadnych uwag do specyfikacji oraz nie wniosła zastrzeżeń do specyfikacji (...), oceniając ofertę jako zgodną z (...). Prace dodatkowe zostały wycenione na kwotę 45 zł/h, zaś prace dodatkowe specjalistyczne na kwotę 60 zł/h, przy czym prace dodatkowe miały być brane pod uwagę tylko w przypadku konieczności wykonania prac ponad zaplanowane zlecenie. Do ceny miał zostać doliczony podatek VAT, jeśli okazałoby się to konieczne, przy czym podatek mógł wynosić 0%. Termin płatności ustalono na 30 dni.

Przedmiotem umowy było zlecenie powódce przez pozwaną prac opisanych w (...) 13, 19, 40, 308, 317,318, 321, 322, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340,341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 355,356, 357, 358, 361, 367, 370, 374, 375, 377, 380, 381, 382, 383, 384, 386 na okręcie OTrM 821 (...) nr zlecenia (...) (dalej w umowie (...)) (§1).

Zakres prac określał Wykaz Prac Naprawczych stanowiący załącznik nr 1 do umowy oraz Oferta Wykonawcy z dnia 31 stycznia 2018 r. stanowiąca załącznik nr 2 (§1 ust.2).

Prace miały zostać wykonane przez powódkę na terenie zakładu pozwanej w Ś. przy ul. (...) (§1 ust. 3).

Powódka zobowiązała się do wykonania prac przy użyciu materiałów własnych, zgodnych z dokumentacją techniczną, zgodnie z obowiązującymi normami i przepisami, przy użyciu odpowiedniej siły roboczej.

Strony ustaliły następujące terminy realizacji prac:

a) termin rozpoczęcia prac przez powódkę dnia 12 marca 2018 r.

b) termin zakończenia prac 30 kwietnia 2019 r.,

Szczegółowy harmonogram prac stanowił załącznik nr3 do umowy.

Za zakończenie prac, strony uznały dzień bezusterkowego odbioru prac przez pozwaną. Pozwana dopuściła możliwość dokonywania odbiorów częściowych wykonanych prac (§5).

Z tytułu pełnego, należytego i terminowego wykonania całości prac, powódce przysługiwało do pozwanej wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 4 354 784,00 netto (§6 ust. 1).

Zgodnie z §9 w przypadku konieczności wykonania prac dodatkowych, wykraczających poza zakres określony w umowie, strony miały uprzednio uzgodnić na piśmie pod rygorem nieważności, warunki wykonywania tych prac. Z inicjatywą wykonania usług dodatkowych mogła wystąpić zarówno pozwana jak i powódka.

Dowód:

- oferta z dnia 31 stycznia 2018 r. k. 39-41;
- umowa z dnia 9 marca 2018 r. k. 30-38;
- zeznania świadka D. W. k. 87v.-88;
- zeznania świadka P. G. k. 88-88v.;
- zeznania świadka B. M. k. 89-90;
- zeznania świadka A. T. k. 90-91;
- zeznania świadka R. A. k. 91-92;
- zeznania T. A. k. 92-92v.;
- zeznania A. R. k.92v

W dniu 5 maja 2020r odbyło się spotkanie z udziałem reprezentantów stron, na którym omawiano m.in. kwestię prac dodatkowych, wyceniając je na 95zł. Prace te były niezbędne do zapewnienia frontu robót głównych. Polegały one na demontażu wcześniej zamontowanych szalunków na czas prac elektrycznych i ponownym ich montażu. Wiadomością e-mail z dnia 5 maja 2020 r. pracownik powódki zwrócił się do pozwanej o przygotowanie zgodnie z ustaleniami dodatkowej umowy na prace rozbiórkowe za stawkę godzinową 95 zł, wskazując, iż od dnia następnego do wykonania umowy dostępnych będzie 4 pracowników, zaś godziny będą potwierdzane każdego dnia i fakturowane tygodniowo z 7 dniowym terminem płatności.

Dowód:

- wiadomość e-mail z dnia 5 maja 2020 r. k. 9;
- zeznania świadka D. W. k. 87v.-88;
- zeznania świadka K. G. k. 89;
- zeznania świadka R. A. k. 91-92;

- zeznania T. A. k. 92-92v.;

- zeznania A. R. k. 92v

Wiadomością z dnia 6 maja 2020 r. pozwana przesłała powódce projekt aneksu do umowy.

Na mocy aneksu nr (...) zmianie miał ulec termin zakończenia prac na 30 września 2020 r.. Wynagrodzenie za wykonane prace wynosić miało 95 zł netto za godzinę pracy.

Strona powodowa nie godziła się na przedłużenie terminu wykonania prac, oczekując godziwej rekompensaty.

Dowód:

- wiadomość e-mail z dnia 6 maja 2020 r. k. 68;

- projekt aneksu nr (...) k. 68-69;

- zeznania świadka D. W. k. 87v.-88;

- zeznania świadka P. G. k. 88-88v.;

- zeznania świadka B. M. k. 89-90;

- zeznania świadka A. T. k. 90-91;

- zeznania świadka R. A. k. 91-92;

- zeznania T. A. k. 92-92v.;

Wiadomością e-mail z dnia 26 czerwca 2020 r. pracownik powódki przesłał pozwanej rozliczenie prac demontażowych prowadzonych na jednostce OTrM L..

W 19 tygodniu przepracowano 96 godzin, w 20 tygodniu 96 godzin oraz wymieniono 2 płyty szalunkowe, w 21 tygodniu przepracowano 64 godziny, co daje łączną ilość 256 godzin. Łączny koszt prac wyniósł 25 010 zł, na co składał się iloczyn godzin i stawki (256 h x 95 zł= 24 320 zł) powiększony o koszt wymiany 2 płyt (2 x 345 zł= 690 zł). Zestawienia prac były akceptowane przez pracowników pozwanej,

Dowód:

- wiadomość e-mail z dnia 26 czerwca 2020 r. k. 10;

- zestawienie godzin k. 11-13;

- zeznania świadka D. W. k. 87v.-88;

- zeznania świadka P. G. k. 88-88v.;

- zeznania świadka B. M. k. 89-90;

- zeznania świadka A. T. k. 90-91;

- zeznania świadka R. A. k. 91-92;

- zeznania T. A. k. 92-92v.;

Dnia 7 lipca 2020 r. powódka wystawiła na rzecz pozwanej fakturę VAT nr (...) na kwotę 25 010 zł tytułem wykonanych w tygodniach 19-21 prac w łącznej ilości 256 godzin, przy stawce 95 zł (24 320 zł), powiększonej o koszt 2 płyt szalunkowych, wynoszący 690 zł, z terminem płatności do dnia 14 lipca 2020 r.

Dowód:

- faktura VAT nr (...) k. 14;

Pismem z dnia 17 lipca 2020 r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 25 010 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w terminie 3 dni.

Dowód:

- pismo z dnia 17 lipca 2020 r. k. 15;

- dowód nadania k. 17;

- wydruk śledzenia k. 18;

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest uzasadnione w przeważającej części.

W ocenie Sądu łącząc strony umowę o prace naprawcze z dnia 9 marca 2018r zakwalifikować należy jako umowę o świadczenie usług w związku z czym zastosowanie znajdzie do niej na mocy art. 750 k.c. odpowiednio art. 734 k.c. i n. Przyjęcie, że jest to umowa o dzieło lub umowa nienazwana zawarta w ramach swobody umów nie wpłynęłyby na treść rozstrzygnięcia.

Bezspornie prace, których dotyczy spór w niniejszej sprawie nie mieszczą się w ramach umowy z 9 marca 2018r, choć mają z nią bezpośredni związek faktyczny. Zgodnie z §9 przywołanej umowy w przypadku konieczności wykonania prac dodatkowych, wykraczających poza zakres określony w umowie, strony uprzednio uzgodnią na piśmie pod rygorem nieważności warunki wykonania tych prac. W niniejszej sprawie przygotowano aneks nr (...) ale nie doszło do jego podpisania. Brak też innego dokumentu w formie pisemnej obrazującego warunki umowy w zakresie prac dodatkowych, których dotyczy pozew. Biorąc pod uwagę wskazany w §9 rygor nieważności w przypadku braku umowy pisemnej wykluczyć należy skuteczne zawarcie umowy w sposób ustny lub dorozumiany.

W niniejszej sprawie poza umowną podstawą powództwa strona powodowa wskazała również na przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu (k.65).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że w sytuacji, gdy nieważność umowy, ze względu na niezachowanie formy, uniemożliwia zasądzenie tej równowartości jako wynagrodzenia, nie ma przeszkód, aby równowartość tych robót uwzględnić na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu, skoro o ich wartość strona pozwana bezspornie została wzbogacona (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2007 r., II CSK 344/07 LEX nr 388844 , wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2011 r. sygn. II CSK 414/10 LEX nr 738545). Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 marca 2010 r. (sygn. IV CSK 401/10 niepubl.), uznając, że jeżeli powód domaga się zasądzenia określonej kwoty pieniężnej na podstawie umowy zawartej z pozwanym, sąd - stwierdziwszy nieważność tej umowy - może uwzględnić powództwo na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu, bez potrzeby dokonywania przedmiotowej zmiany powództwa.

W związku z powyższym jako podstawę rozstrzygnięcia przyjąć należy art. 405 i n. k.c.

Fakt wykonania prac objętych fakturą wynika z załączonych dokumentów oraz zeznań świadków. W szczególności świadkowie P. G. i J. Ż., którzy są pracownikami pozwanej potwierdzili, że prace dodatkowe były zlecane powódce,

nadzorowane i ewidencjonowane. W dokumentach zaakceptowanych przez pracowników pozwanej wskazana jest ilość przepracowanych godzin i użyty materiał. W zasadzie wszyscy świadkowie i strony wskazali też, że prace te były niezbędne do dokończenia całej jednostki, a potrzeba ich wykonania bynajmniej nie wynikała z działań (...). Pozwana ani przed procesem ani w jego toku nie negocjowała wykonania prac przez pracowników powódki w zakresie wskazanym w dokumentach, nie wskazywała też na wadliwość tych prac.

Spór sprowadza się do wycenienia wykonanych prac polegających na demontażu, wcześniej ułożonych przez powódkę zgodnie z umową główną szalunków, na czas prac elektrycznych i ich ponownym montażu. Zgłoszony w tym zakresie dowód z opinii biegłego ostatecznie został cofnięty przez stronę powodową. Wykonane prace wyceniane były przez strony według stawek godzinowych. W ocenie Sądu zasadnym jest przyjęcie stawki 95zł za godzinę. Strony są profesjonalistami na rynku tego typu usług. Jeżeli więc wyceniły one na spotkaniu i w będącym jego konsekwencją aneksie nr (...) godzinę pracy na 95zł to nie ma podstaw do przyjęcia, że stawka ta nie była stawką rynkową. W tym miejscu zwrócić należy uwagę, że nie chodzi o dowolne prace, w dowolnym czasie i miejscu ale o ściśle skonkretyzowane prace, których szybkie wykonanie było niezbędne w celu wykonania głównego, mocno opóźnionego, frontu prac (dokończenie całej jednostki). A. T. zeznał, że stoczni zależało aby firma, która rozpoczęła prace, zakończyła je. Zbieżne jest to z zeznaniami D. W., który sprecyzował, że demontowane w związku z pracami elektrycznymi szalunki wcześniej zamontowała powódka. Przy ocenie wartości wykonanych prac uwzględnić należy także możliwość szybkiego przystąpienia do ich wykonania oraz rozeznanie pracowników powódki, wynikające z faktu wcześniejszego ułożenia przedmiotowych szalunków, a więc całokształt okoliczności. W ocenie Sądu ten całokształt okoliczności strony uwzględniały określając stawkę na 95zł za roboczogodzinę i właśnie taka stawka odpowiada wartości rynkowej wykonanych prac.

W ocenie Sądu niewiarygodne są zeznania świadków strony pozwanej jakoby stawka 95zł miała ścisły związek z wyrażeniem zgody przez powoda na przedłużenie terminu wykonania całej umowy, a w szczególności, że miała stanowić ona rekompensatę. W proponowanym aneksie nr (...) stawka nie została powiązana z przedłużeniem umowy, w szczególności nie wskazano na jej rekompensujący charakter. D. W. wskazał wprost, że do podpisania aneksu nie doszło nie dlatego, że były wątpliwości co do ustaleń w zakresie prac dodatkowych, ale dlatego, że nie było rekompensaty związanej z przedłużeniem umowy głównej. Twierdzenie to zbieżne jest z zeznaniami R. i T. A., że stawka 95zł nie stanowiła żadnej rekompensaty za przedłużenie umowy. Zeznania te są wiarygodne, wystarczy bowiem popatrzeć na całokształt aspektów finansowych. Jeżeli wartość umowy głównej określona była w milionach (ponad 4 miliony), kary umowne określone były procentowo, a termin wykonania umowy dawno upłynął, to rzekoma rekompensata czyli zastosowanie wyższej stawki za roboczogodzinę wydają się zupełnie nie przystawać do realiów finansowych. Idąc tokiem rozumowania pozwanej jeżeli stawka powinna wynosić 60zł (jak w pierwotnej ofercie) to rekompensata wynosiłaby 35zł za godzinę, a przy 256 godzinach 8960zł. Kwota taka nie stanowi w zasadzie żadnej rekompensaty przy wartości umowy głównej i tak znacznym opóźnieniu. Powiązaniu stawki za roboczogodzinę z rekompensatą przeczą też późniejsze działania strony powodowej tj. brak podpisania aneksu i oczekiwanie rekompensaty liczonej w setkach tysięcy złotych, co przyznają także świadkowie strony pozwanej.

Faktem jest, że w ofercie do umowy z 9 marca 2018r wskazano inne stawki za roboty dodatkowe. Stawki te nie mogą jednak obowiązywać z uwagi na brak formy pisemnej przy robotach dodatkowych zastrzeżonej pod rygorem nieważności. Zwrócić też należy uwagę, że oferta ta była złożona przed marcem 2018r. W umowie termin zakończenia prac ustalono na 30 kwietnia 2019r., natomiast roboty dodatkowe wykonano ponad rok po tym terminie. Oferowana stawka dotyczyła więc okresu wcześniejszego, nie uwzględniając zaistniałego opóźnienia, pilności i charakteru robót, a także faktu wykonywania prac w okresie pandemii. Sam D. W. przyznał, że powód nie chciał przyjąć stawki 60zł za przedmiotowe prace.

Znamiennym jest, że pozwana za prawidłowo wykonane przez powódkę prace dodatkowe nie zapłaciła żadnej kwoty, nawet tej wyliczonej w oparciu o ofertę będącą podstawą zawarcia umowy głównej.

Reasumując pozwana uzyskała korzyść majątkową kosztem powódki w wysokości wartości wykonanych prac dodatkowych. Tak jak wskazano powyżej ilość i jakość wykonanych prac oraz zastosowanych materiałów nie były

negowane. Zasadność zastosowania, kwestionowanej przez pozwaną, stawki 95zł za roboczogodzinę omówiona została powyżej. W związku z powyższym cała ujęta na fakturze, a następnie objęta żądaniem pozwu kwota jest uzasadniona.

W niniejszej sprawie wystawiona faktura (pозwana jej otrzymania nie kwestionuje), z uwagi na wyznaczenie terminu płatności, pełni funkcję wezwania do zapłaty. W związku z powyższym powódce na podstawie art. 481 w zw. z art. 455 k.c. należne są odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia następnego po terminie płatności wskazanym w fakturze.

W zakresie robót dodatkowych nie doszło do zawarcia umowy (transakcji handlowej), wobec czego, brak jest podstaw do zasądzenia rekompensaty w wysokości równowartości 70 euro za koszty odzyskiwania należności.

Istotne elementy materiału dowodowego omówione zostały we wcześniejszej fazie uzasadnienia. Dla porządku wskazać należy, że Sąd dokonał ustaleń w oparciu o częściowo niesporne twierdzenia stron, dowody z dokumentów, dowody z zeznań świadków i zeznań stron. Autentyczność i treść dokumentów nie była kwestionowana, strony wyprowadzały z nich jedynie częściowo odmienne wnioski. Mając na uwadze daty powstania dokumentów przyjmując należy, że odzwierciedlały one przebieg zdarzeń. Zeznania świadków i stron, co do prawidłowego wykonania prac dodatkowych są zgodne i zbieżne z dokumentami. Różnice dotyczą tego czy stawka 95zł stanowiła rekompensatę. W tym zakresie, jak wskazano powyżej Sąd uwzględnił zeznania świadków K. G. oraz R. i T. A.. Sprzeczne z nimi zeznania świadków strony pozwanej oraz A. R. Sąd uznał za niewiarygodne.

Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji (art. 108 § 1 k.p.c.). Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach stanowi art. 100 zd.2 k.p.c. Powódka wygrała proces prawie w całości, należy się jej więc zwrot całych kosztów na które składa się opłata od pozwu 1251zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa 17zł i wynagrodzenie pełnomocnika 3600zł ustalone w wysokości stawki minimalnej na podstawie §2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804 ze zm.).

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

(...)

3. (...)